O ÎNCERCARE DE PORTRET

MARIUS SALA

Schiţele de portret pe care le-am făcut până acum au avut la bază observaţii adunate timp de mai mulţi ani. De această dată mă aflu în situaţia neobişnuită de a găsi cuvintele potrivite pentru a vorbi despre o doamnă a lingvisticii româneşti, Gabriela Pană Dindelegan, pe scurt GPD, fără să fi colaborat mulţi ani cu ea. În ciuda acestei „deficienţe" nu vreau să lipsesc din corul celor care o omagiază (mă văd situat în acest cor undeva într-o margine a ultimului rând, cu capul întins, ca să apar şi eu în „poza de familie").

Îi cer scuze că nu pot preciza când am stat mai mult de vorbă pentru prima dată. Ne-am cunoscut ca părinţi ai unor fete ce se pregăteau pentru admiterea la liceu, Marta a ei şi Iulia a mea. Îmi amintesc cum, la o şedinţă într-un amfiteatru la Drept (institutul era „arondat" în acea vreme pe lângă Facultatea de Filologie), ea compunea un text, un „comentariu" de literatură pentru Marta. Era foarte concentrată şi umplea pagini cu scrisul ei ultraordonat. Eu, indiscret cum am fost toată viaţa, am „reperat-o" din rândul din spate că nu se preocupa de ce se vorbea la respectiva şedinţă. Când a remarcat că o urmăresc, mi-a spus: „Ei, domnu' Sala, avem fete de care trebuie să avem grijă." Obrazul i s-a colorat şi pleoapele i se agitau, pentru ca a fost totdeauna un om disciplinat şi numai sentimentul matern ar fi putut justifica gestul ei. (Sentimentul matern este la fel de puternic şi acum, când a devenit bunică, şi când caută subiecte de cercetare la Paris, unde se află şi Marta.)

Au trecut anii şi numele GPD a apărut pe coperta unor cărţi: la început teza de doctorat *Sintaxa transformaţională a grupului verbal în limba română* (1974), publicată de Editura Academiei, apoi altele – *Sintaxa limbii române. Partea I. Sintaxa grupului verbal* (1976), *Teorie şi analiză gramaticală* şi *Sintaxă şi semantică. Clase de cuvinte şi forme gramaticale cu dublă natură* (ambele apărute în 1992), *Elemente de gramatică. Dificultăţi, controverse, noi interpretări* (2003), dintre care unele pornesc de la cursurile ţinute la facultate. Nu sunt eu în măsură să le apreciez, dar ştiu că ele au contribuit la crearea unei imagini de invidiat: este recunoscută ca cel mai de seamă reprezentant al noii generaţii de specialişti în domeniul gramaticii generale şi în cel al gramaticii limbii române. Lucrurile nu s-au oprit aici. Un mare proiect de lucrare colectivă, *Dicţionar de ştiinţe ale limbii* elaborat împreună cu Angela Bidu-Vrânceanu, Cristina Călăraşu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu şi Mihaela Mancaş (au colaborat şi Camelia Stan şi Marina Rădulescu), la care contribuţia omagiatei a fost substanţială (îmi amintesc cum a luptat pentru publicarea cărţii!) ne-o arată preocupată şi de problemele terminologiei lingvistice şi de teoria limbii. Interesul major al acestei lucrări explică ediţiile ei succesive şi faptul că a primit Premiul Academiei Române. Cartea poate sta alături de principalele dicţionare de acest fel publicate în străinătate în ultimii ani. Este o carte pe care o consult adesea cu mult folos şi de fiecare dată îmi dau seama ce volum de muncă şi de organizare stă la baza ei.

GPD are vocaţia marilor proiecte. Alături de dicţionarul amintit a lansat, la facultate (unde este şefa Caterei de limba română), o cercetare asupra dinamicii lexicului limbii române actuale. Primele două volume apărute arată cât de important este demersul respectiv. Mă bucur că a acceptat să îl continue, lărgind perspectiva, în colaborare cu sectorul de gramatică pe care-l conduce la Institutul de Lingvistică

BDD-V746 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:52 UTC)

„Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. M-a entuziasmat ideea şi în calitatea mea de preşedinte al Comisiei de cultivare a limbii române a Academiei Române. Vom putea detecta mai clar sensul evoluţiei limbii române, fapt important pentru stabilirea normei acesteia.

Lucrările personale şi proiectele colective amintite le-am văzut după ce au fost publicate. În ultimii ani am avut satisfacţia de a colabora cu ea la diverse proiecte în calitatea mea de „manager”. Primul a fost *Gramatica limbii române*, apărută în 2004 şi realizată la institut. A organizat, împreună cu profesoara Valeria Guţu-Romalo, redactarea şi revizia finală a lucrării, a redactat cele mai multe pagini din cele două volume. La insistenţele mele pentru accelerarea ritmului redactării, mi se adresa cu lamentaţii la care nu puteam să nu fiu sensibil: „Domnu’, vă rog încă două săptămâni” sau „Lucrăm zi şi noapte [ştiam din familie că e adevărat!]. Nu vrem să dăm ceva prost”. N-am asistat la nicio şedinţă a colectivului de gramatică, dar am avut ocazia să o văd la o altă şedinţă cum „oficiază”: privire încordată, serioasă, gravă cu „tinerele lupe de mare” care o ascultă smerite. Îşi apără cu străşnicie părerile, dar asta nu înseamnă că nu poate uneori să dea un telefon ca să spună: „Să ştii că s-ar putea să ai dreptate!” Am avut ocazia, în calitatea mea de şofer, să o văd şi necăjită, când nu-şi putea respecta planurile.

Sunt încântat că am acum ocazia să colaborez cu ea şi la „Revue roumaine de linguistique” unde, odată cu reorganizarea recentă a comitetului de redacţie, a devenit redactor-şef adjunct. Tenacitatea, exigenţa şi preocuparea pentru noi soluţii de organizare sunt tot atâtea calităţi pe care ajung abia acum, la ceas aniversar, să le descopăr.

M-am bucurat foarte mult când a fost primită în Academia Română. Lucru rar: nimeni nu a contestat-o, fiindcă atât colegii de la Academie, cât şi cei de la facultate, ştiu câtă carte ştie colega noastră şi, mai ales, că este omul care îşi respectă angajamentele asumate. Singura ei slăbiciune are un nume: Marta.

BDD-V746 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:52 UTC)